

ଶେଷ ଶୁଷ୍କାରେ ପ୍ରଣେତାଙ୍କ ସ୍ବାସର ଥିବା ଅବଶ୍ୟକ

ଶିଶୁ ମୋହନ

(ନବମ ଭାଗ)

ପ୍ରଣେତା ଓ ପ୍ରକାଶକ

ଭୁବନେଶ୍ୱର ମିଶ୍ର କବି ବଲ୍ଲଭ (ଭ.ଭା.ପ୍ରବୀଣ)

ଶିକ୍ଷକ, ଶ୍ରୀ. ସ୍ୱ. ମଧ୍ୟ.ଇ. ସ୍କୁଲ

ଧରାକୋଟ

[ଗଞ୍ଜାମ]

(ପ୍ରଥମ ମୁଦ୍ରଣ)

Printed by S. B. Rath

Asha Press, Berhampur,

[GANJAM]

1932

ମୂଲ୍ୟ ଦୁଇ ପଇସା ମାତ୍ର

All rights reserved by the author.

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ମୋହନ

[ନବମ ଭାଗ]

(୧) ଭୂତର ଭାରିଯା ଡାହାଣୀ

ଭୂତ ବସି ବୋଲେ “ଡାହାଣୀ ଲେ !
କହୁଛି ତତେ ମୋ କାହାଣୀ ଲେ !
ମୁଁ ଅଟେ ଭୂତ; ଡାହାଣୀ ତୁ ତ;
ତୋ ମୋ ଛଡ଼ା ସବେ ଅପ୍ରସ୍ତୁତ !!!
ଅପ୍ରସ୍ତୁତମାନେ ଆନ୍ତ ଘରେ;
ଶୁଣିଲେ ଅମ ନା, ମଲେ କରେ !!
ଅମ ଦୁଃଖେ ସୁଖେ ଆମେ ଆଇଁ,
ଦୁଆ କରନ୍ତି ଲେ ! ସେ କପାଇଁ ?
ମୁଣି ଅମକୁ ଶୁଣିଅଁ-ହାତେ
ଫରୁଆରେ ପୋତି ଦେବେ ଗାତେ !!!
ପିଲା ସେଇଥା ତୁ ବାଟେ ବସି;
ବାଲି ଫିଙ୍ଗୁଛୁ ମୁଁ ତାକୁ ହସି ।”

(୨) ଆମି ବୁଢ଼ି ରେ ଚଟିଆ ।

ଅସିବୁଟି ରେ ଚଟିଆ !
 ମୁଁ ନୁହେଁ ନଟକୁଟିଆ;
 ବିରୁରନ୍ତୁ 'କପଟିଆ'
 ହାତେ ମୋ ଥିଲେ 'ଛଟିଆ';
 ଗୁଆ ହେବା ଏକ୍କଟିଆ;
 କି ହୋଇପିବ 'ଜଟିଆ' ?
 ତୋ' ପେଟୁଟି ଛୋଟିଆ,
 କାହିଁକି ହେଲୁ ଲୁଟିଆ ?
 ହାଟେ ବାଟେ ହୋଇ ଠିଆ,
 ଅଣ୍ଟା ତୋ' ଧାନ ଗୋଟିଆ ।
 ଲଞ୍ଜୁଟି ତୋର ଚୁଟିଆ,
 ଲାଗିବ 'ଜଟି କଟିଆ';
 ଦେବ ଚିତ୍ତେ କାଟି ଆ,
 କାହାବ ବିରୁକୁଟିଆ ।
 ମୁଁ ବଡ଼ ଝିଟି ପିଟିଆ,
 ତୋ' ଟିଏ କଲୁ ଠିଆ !!

(୩) ବାଇଦ ବାଜଇ ଡାଉଁ ଡାଉଁ

ବାଇଦ ବାଜଇ ଡାଉଁ ଡାଉଁ;
 ବାୟାଣୀ ନାକୁଟା ଟାଉଁ ଟାଉଁ !!!
 ଗୋକ ସାଉଁ ସାଉଁ ହୋଇନାହିଁ;
 ନାକ ଟାଉଁ ଟାଉଁ କାହିଁ ପାଇଁ ?
 ହଲ ଲେ ! ବାୟାଣୀ ! 'ନିଆଁ ଖୁଣ୍ଟା'
 ତୋ' କାନେ ଖଞ୍ଜିବା 'ସୋଲ-ବୁଣ୍ଟା' ।
 ବାଇଦ ଶୁଭିବ ନାହିଁ ଅଉ,
 ବାତୁ; ଗଡ଼େନ ବାଜୁଥାଉ ।
 "ବାଇଦକୁ ଖୁଦେ ଲଜ ନାହିଁ;
 ନିଆଁରେ ସେନିଲେ ଟାଇଁ ଟାଇଁ ।
 ହାଡ଼ି-ବାଡ଼ି ଖିଆ ବାଇଦ ରେ !
 ସତେ ତତେ କେତେ 'ବାଇ' ଧରେ ??
 ଗାଉ-ଚମରୁ ତ ଅନୁ ଆସି;
 ହାଡ଼ି-ବାଡ଼ି ମୟ 'ପୁରୀ', 'କାଶୀ' !!"
 'ବାଇଦ' ବୋଇଲୁ ଟାଉଁ ଟାଉଁ
 "ଆଲୋ ବାୟାଣୀ ! କି ଜାଣିନାଉଁ ?
 ଗାଉ ପୋଷି ହଲୁ; ମଲୁ ଯେବେ,
 ହାଡ଼ିକି ତାଜି ତା' ଦେଲୁ ତେବେ ।
 କିଦୋଷ ହାଡ଼ିର ? ଖାଏ ଠଙ୍ଗା;

ଶୁଦ୍ଧ ହେବାକୁ ସେ ଯାଏ ଗଲା ।
 ଚିତ୍ତଚୁଡ଼ା ତୋ'ର ପୁଅ, ହିଏ
 ହେଲେ, 'ବାଦ୍ୟ-ଭଜା' ହାତ ନିଏ ।
 ଟେଣୁମୁଁ ବାଜଇ ତାଉଁ ତାଉଁ;
 ତୋ' ନାକୁଟା କଥା ଟାଉଁ ଟାଉଁ ?"

(୪) ବାଲୁଗା

ବାଲୁର ! ତୋ' ଖୋଷା ଉଲ୍ଲର ଗଲଣି;
 କିଏ ବାଜୁଥିଲା ତାକୁ ?
 ବାଜିଲା ସେ ଏଡ଼େ ବାଲୁ ବାଲୁ ହା ! ତୋ
 ଭଗାରି ହସାଇ ବାକୁ !!!
 ଖୋଷା ତ ବାଜିଲା, ନ ଖୋଷିଲା କିପାଁ ?
 ତହୁଁ କେରେ କୁରୁବୁଲି ?
 ବାଟର ବାଟୋଇଁ ବୁଲୁ ବୁଲୁ ପର
 ଗୁଡ଼ୁ ଥାନ୍ତା ବୁଲି ବୁଲି ?
 ବାଲୁଗାର ଖୋଷା ଉଲ୍ଲର ଯିବାଟା
 ଅଛି କେଉଁ ପାଠରେ ?
 ତୋ ଖୋଷା ବାଲୁର ! ଉଲ୍ଲର ଅଜି ଲେ !
 କଥା ପଡ଼ିଛି ହାତରେ !!

ଯୋଷା ବୋଲି କଲ ଯାକୁ ଦଇବ
ତା ଖୋଷା ନକଲ ଜନ୍ମରୁ !!
ତେଣୁ ସିନା ଦାଣ୍ଡେ ଭଗାର ହସାଇ
ବାଲୁର ଲୋ ! ଅଜ ମରୁ ।
ତଳୁର ଖୋଷା ତୋ ଓଟଣା ଘୋଡ଼ାଇ
ନରଖୁ କପା ବାଲୁର ?
ଦଦାକୁ ଦେଖାଇ—ବାରୁ ସିନା ସେଟା
ପଡ଼ିଗଲା ଏଡ଼େ ହୁରି !!!

---

(୫) କିଏ କଣିଥିଲା ଯୋହଳ ?
ନାନା ସକ ଦେଇ ରାଜିଲା ରାଜୁଣୀ,
ଅଣ ହୋଇ ଗଲା ବହଳ ।

---

[୬] ଛୋରୁ ବାହାରେ ଲହୁଣୀ;
ଅମ କୁନିସାର ବାହାପଟ ଚିଦଇ
ବୁରଗଛେ ମାରେ କହୁଣୀ !!!

---

[୭] ଶ୍ଵେର ଯାଇଥିଲା ଶ୍ଵେରର
ଖାଇବାକୁ ପେଟ ପୂରାଇ;
ଖୋଜୁ ଖୋଜୁ ଧାନ ମରାଇ
ଲୋକେ ବାଜିଦେଲେ ଘେରାଇ !!!

ଘେଟ ପୂର ଖାଆ ଶେର !
 ଦେହେ ବାନ୍ଧିଲେଣି ଡୋର;
 ଶଶ୍ଵତ ଦେଖି ତୋର
 ମନ ଅନନ୍ତ ମୋର !!!

[୮] ଅଗଣା-ବାଡ଼ି ଆଡ଼ି

‘ଅଗଣା’ କହୁଛି—“ବାଡ଼ିଆଡ଼ି ରେ !
 ତୋର ହଟହଟା ଦେଖି ମୁଁ ଡରେ;
 “ମୁଁ ସିନା ରହୁଛି ଦାଣ୍ଡ-ଝଗକୁ
 ତୋ ଆଡ଼େ ପାଇବୁ ନାମ ‘ବାଘକୁ’ !!
 “ମାଙ୍କଡ଼, କୁକୁର, କୁକୁଡ଼ା, ଛେଳି
 ଦଳି ମନ୍ତ୍ରୀ ତତେ, କରନ୍ତି ଲେଳି !!
 “ମୋର ଧୁଆଁ ଧୋଇ ପାଣୀ ମନ୍ତ୍ରକ
 ହରିଷନ୍ତ ତତେ କରେ ଅଧକ !!
 “ଅବର ଜବର ଘଷି ଗୋବର
 କର କର ତୋର ଦେହେ ଅବର !!”
 ବାଡ଼ିଆଡ଼ି ବୋଲେ “ଭାଇ-ଅଗଣା !
 ସତେ ସତେ ମୋ ଦୁଃଖ ଅଗଣା !!!

“ଅଳ୍ପ, ମଳ୍ଲ ଆ ଦାଗ ମୋ ଭଗେ
 ଅସି ନିଶି ଦନ କେବଳ ଲଗେ !
 “ଦୁଃଖ ସହ ସହ ଅଥ ମୋ ‘ମାଟ’
 କାହିଁ ମୋର ବାପ ? କାହିଁ ମୋ ମା ଟି ?
 “କଣ୍ଠା ବାଜି ଶୁଣି ଶୁଣି ଅଛୁ;
 ଦନ ରାତି ଯାଏ ମୁଁ ଚିରୁ ଚିରୁ ।
 “କୁଅ, ଭୁଅ, ଶୁଅ ହୋଇ ରାତିଆ
 କଲେ ମୋ ଦେହେ ବଡ଼ ଅଛୁଆ !
 “ତୁ ମଧ୍ୟ ମୋ ପ୍ରତି ହେଲୁ କି କୁରୁ
 ପଠାଇ ଯୋତକା-ପାଣି ପ୍ରଚୁର ?
 “ଘର-ଭାଇ କରୁ ଶୁଣିମାନ ତ,
 ପର ପାଦେ କିଏ ନୋହୁବ ନତ ?
 “ବଧୂ ତ ମୋ ପ୍ରତି ଦାମ ରେ ଭଲ !
 ସୁଖ ବା ଶାନ୍ତି ମୋ ପାଶରେ କାହିଁ ?”

—o.o.o—

(୯) ପୋଥି ସରସ୍ୱତୀ ମାଆ

ପୋଥିରେ ଗୋଟି ବାଜିଲେ;
 ମୁଣ୍ଡେ ଲଗାଇବ ପିଲେ !
 ମୁଣ୍ଡେ ନଲଗାଏ ପିଣ୍ଡ,
 ପାଠ ନଥାଏ ଟିକିଏ ।

ସରସ୍ୱତୀ ମାଆ ତାକୁ
ନରଝଣି ଦ-କଟାକୁ ।
ପୋଥିର ପାଠ ଶୁଦ୍ଧକ
ସରସ୍ୱତୀ ବୋଲି ଶିଖି ।

(୧୦) ପାରିଜାତ

ପାରିଜାତ ! ଅରେ ପାରିଜାତ !
ସବୁ କଥା କରିପାରୁ ଜାତ
ସରଗରେ ସଦା କଲ୍ଲ ଘର;
କି ଦଶା ହୋଇବ ନରକର ?

ବିଜ୍ଞାପନ

ପରଶ୍ରମ କରି ବିଜ୍ଞାପନ ପଢ଼ନ୍ତୁ

(୧) ଛନ୍ଦମିତ୍ର (୧ମ ଭାଗ) ଶଶିକୁ	ଟ ୦-୨-୭
(୨) " (୨ୟ ଭାଗ) "	ଟ ୦-୧-୨
(୩) " (୩ୟ ଭାଗ) "	ଟ ୦-୧-୦
(୪) ଶ୍ରୀ ନରକର ଚଉତିଶା "	ଟ ୦-୨-୦
(୫) ପଦ୍ୟସୁଧା "	ଟ ୦-୧-୦
(୬) ଅମ୍ଳ ଅଖ୍ୟାନ "	ଟ ୦-୧-୦
(୭) ଭଜନାହାର [୧ମ ଭାଗ]"	ଟ ୦-୧-୦
(୮) ଜଗା ବଳଅ "	ଟ ୦-୦-୭
(୯) ଶ୍ରୀ ଶୁଣିବୁ ଗୀତ "	ଟ ୦-୦-୭
(୧୦) ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣଭାଷ୍ୟ	ଟ ୦-୦-୧
(୧୧) ପଦ୍ୟ ବ୍ୟାକରଣାଙ୍କୁର [୧ମ ଭାଗ]	ଟ ୦-୧-୦
(୧୨) Little Man's Letters (part I)	ଟ ୦-୧-୦
(୧୩) ଶ୍ରୀ ଶିବଦୁର୍ଗାଭାଷ୍ୟ ଶଶିକୁ	ଟ ୦-୦-୧
(୧୪) କାଳୀ ଲାଘି ଚଉତିଶା "	ଟ ୦-୦-୧
(୧୫) ଶ୍ରୀ ସ୍ୱର୍ଗସଦୃଶ ରାମ "	ଟ ୦-୧-୦
(୧୬) ଛନ୍ଦମିତ୍ର (୧ମ ଭାଗ)	ଟ ୦-୧-୦
(୧୭) ପଦ୍ୟସୁଧା [୧ମ ଭାଗ]	ଟ ୦-୧-୦
(୧୮) ଅମ୍ଳ ଅଖ୍ୟାନ [୧ମ ଭାଗ]	ଟ ୦-୧-୦
(୧୯) ଛନ୍ଦମିତ୍ର [୧ମ ଭାଗ]	ଟ ୦-୧-୦

(୨୦) କୁମାରସମ୍ଭବ [୧ମ ସର୍ଗ]	ଟ ୦-୦-୧
[୨୧] କୁମାରସମ୍ଭବ [୨ୟ ସର୍ଗ ଶେଷକୁ]	ଟ ୦-୦-୧
[୨୨] " [୩ୟ ସର୍ଗ]	ଟ ୦-୦-୧
[୨୩] " [୪ର୍ଥ ସର୍ଗ]	ଟ ୦-୦-୧
[୨୪] " [୫ମ ସର୍ଗ]	ଟ ୦-୦-୧
[୨୫] " [୬ଷ୍ଠ ସର୍ଗ]	ଟ ୦-୦-୧
[୨୬] " [୭ମ ସର୍ଗ]	ଟ ୦-୦-୧
[୨୭] ନାସ ମହାବଳା II ଶେଷକୁ	ଟ ୦-୦-୩
[୨୮] ଅନ୍ଧା ଯନ୍ତ୍ର ଗୀତିକା "	ଟ ୦-୦-୩
[୨୯] ରତ୍ନବିଶା [୧ମ ସର୍ଗ]	ଟ ୦-୦-୨
[୩୦] " [୨ୟ ସର୍ଗ]	ଟ ୦-୦-୨
(31) Dearest Diamonds	0 3 0
(32) " (Part II)	0 3 0
(33) " (Part III)	0 3 0
(34) " (Part IV)	0 3 0
(35) Talking Teacher (Part I)	0 1 0
(୩୬) ସପ୍ତରାଶି [୧ମ ଭାଗ]	୦-୦-୨
(୩୭) " [୨ୟ ଭାଗ]	୦-୦-୨
(୩୮) " (୩ୟ ଭାଗ)	୦-୦-୨
[୩୯] " (୪ର୍ଥ ଭାଗ)	୦-୦-୨

—ପ୍ରାପ୍ତିପ୍ରାନ୍ତ—

ଡି. ବି. ବି. ବି. ବି. (ଡି. ବି. ବି. ବି. ବି.)
ଶିକ୍ଷକ, ଧରଣୀଚର (ଗଞ୍ଜାମ)